

ȘEDINȚA FESTIVĂ DE REFERATE ȘTIINȚIFICE ORGANIZATĂ DE MUZEUL DE ISTORIE A ORAȘULUI BUCUREȘTI ÎN CINSTEA CELEI DE A XX-A ANIVERSĂRI A ELIBERĂRII PATRIEI DE SUB JUGUL FASCIST

de ANA BENE

În cadrul acțiunilor organizate cu prilejul celei de a XX-a aniversări a eliberării patriei, Muzeul de istorie a orașului București a organizat o ședință de referate științifice prin care s-a urmărit să se scoată în evidență progresele înregistrate de orașul nostru în cele două decenii de la eliberare. Temele susținute au cuprins subiecte privind dezvoltarea economică, edilitar-urbanistică și culturală a Capitalei, precum și principalele realizări înregistrate după 23 August 1944, atât de istoriografia bucureșteană, cât și de Muzeul de istorie a orașului București, în activitatea sa. În cuvîntul de deschidere rostit de Florian Georgescu, directorul muzeului, au fost subliniate succesele cu care oamenii muncii din orașul nostru au întâmpinat cea de-a XX-a aniversare.

România socialistă, rod al luptei și muncii încordate depuse de poporul muncitor sub conducerea Partidului Muncitoresc Român se înfățișează ca o țară în continuu progres cu o economie complexă și o cultură înfloritoare puse pe de-a întregul în slujba creșterii bunăstării celor ce muncesc. Bucureștii — capitala țării — centrul vieții economice, politice și culturale a patriei noastre a trăit din plin transformările structurale ce au avut loc în această perioadă și al căror început l-a constituit insurecția armată din august 1944. Niciodată pînă acum, orașul nostru nu a cunoscut o asemenea înflorire și niciodată locuitorii săi nu au fost martori și părtași la asemenea adînci prefaceri.

Primul referat „*Orașul București — principalul centru economic al țării*”, prezentat de Alexandru Cebuc, reflectă uriașele transformări economice pe care le-a cunoscut orașul de pe malurile Dîmboviței în cei 20 de ani de la eliberare. Ca urmare a măsurilor luate de către partid și statul democrat-popular, Bucureștii a devenit un puternic centru industrial și comercial cu o mare pondere în ansamblul general al economiei țării.

Vorbind despre situația industrială a Capitalei din timpul regimului burghezo-moșieresc, autorul a subliniat faptul că deși Bucureștii a fost cel mai important centru economic — aici fiind concentrat un volum însemnat de capital și forță de muncă —, totuși industria orașului s-a dezvoltat într-un mod lent, deseori întreruptă de perioade de crize de supraproducție sau de stagnare. Răspîndirea irațională a întreprinderilor pe toată întinderea orașului, ca și dezvoltarea inegală a diferitelor ramuri industriale accentuau această situație. Compararea industriei bucureștene de ieri cu cea de astăzi, scoate și mai mult în evidență ritmul fără precedent al acestei dezvoltări. Transpunerea în viață a politicii de industrializare socialistă preconizată de partid, politică îndreptată spre dezvoltarea cu precădere a industriei grele, cu pivotul ei industria constructoare de mașini, al cărui început l-a constituit actul revoluționar de la 11 iunie 1948, a dus la schimbări radicale în structura, forma de proprietate și potențialul industrial al orașului.

Cifrele expuse de către autor pentru ilustrarea dezvoltării impecabile a industriei Capitalei în ultimii ani, sînt concludente și scot în evidență atât dezvoltarea industriei cît și succesele înregistrate în celelalte domenii de activitate economică.

Cel de al doilea referat prezentat în cadrul ședinței a fost: „*Dezvoltarea edilitar-urbanistică a Capitalei în anii puterii populare*”, susținut de Petre Daiche.

Referatul prezintă transformările structurale ce au avut loc în ultimii 20 de ani în domeniul edilitar-urbanistic. Pornind de la situația orașului înaintea lui 23 August 1944, autorul subliniază lipsa de unitate a vechii capitale a Romîniei, ca reflectare a modului de producție capitalist. Centru, care avea un aspect modern, cu blocuri impunătoare și artere de circulație asfaltate contrasta puternic cu cartierele periferice, multe lipsite de canalizare, apă și lumină electrică.

În comparație cu această situație, realizările edilitar-urbanistice din ultima perioadă sînt evidente. Vastul program de reconstrucție realizat sub conducerea partidului a supus Bucureștii unei ample opere de sistematizare și reconstrucție prin care se realizează o dezvoltare unitară, armonioasă a întregului teritoriu, lichidarea contrastului dintre centru și periferie în vederea asigurării condițiilor optime de viață pentru oamenii muncii. Datele statistice care arată numărul construcțiilor de locuințe din ultimii 4 ani, precum și sumele alocate de stat în acest scop, reflectă grija permanentă a partidului pentru creșterea continuă a nivelului de trai.

În domeniul gospodăriei orășenești sînt menționate eforturile depuse pentru îmbunătățirea situației edilitar-urbanistice a orașului, în special a zonelor periferice. Datele statistice actuale, comparate cu cele din trecut, subliniază importante realizări obținute în domeniul canalizării, a iluminatului, a alimentării cu apă etc.

În referatul următor „*Aspecte ale revoluției culturale în Capitală*”, prezentat de Aurel Duțu s-a subliniat rolul pe care-l joacă orașul nostru, ca principal centru cultural-științific al țării în revoluția culturală.

Referindu-se pe scurt la trecutul cultural al Bucureștilor autorul a arătat condițiile grele în care trebuiau să-și desfășoare activitatea marile noastre valori culturale, ca urmare a indiferenței și lipsei de sprijin a

guvernanților. Deși principal centru cultural al țării, Bucureștii avea încă un procent destul de ridicat de analfabeți. În continuare este subliniată importanța reformei din 1948 în dezvoltarea învățămîntului și progresele înregistrate în domeniul învățămîntului de toate gradele, în ultimii 20 de ani. Datorită sumelor însemnate alocate din fondurile statului au fost construite peste 85 localuri noi de școală cu peste 50.000 locuri.

S-a dezvoltat de asemeni învățămîntul tehnic și profesional pe măsura consolidării sectorului socialist în economie și a necesității de muncitori și tehnicieni tot mai calificați. Față de 21 școli de acest fel, cite erau în 1938, astăzi funcționează în Capitală peste 70 școli cu un număr de peste 35.000 elevi.

Paralel cu învățămîntul preșcolar și mediu, o puternică dezvoltare a cunoscut-o și învățămîntul superior. De la 13 facultăți cu 17.791 studenți în 1938 s-a ajuns astăzi la 51 facultăți în care învață peste 53.000 studenți. Revoluția socialistă a creat condiții nelimitate pentru dezvoltarea științei, literaturii și artei, Bucureștii îndeplinind cu cinste rolul de principal centru cultural al țării.

În acest fel, cultura — a arătat referentul — a devenit azi un bun al întregului popor.

Succesele înregistrate de istoriografia bucureșteană în cei 20 de ani de la eliberare au fost relevate în referatul „*Probleme noi în istoriografia bucureșteană*”, prezentat de Florian Georgescu. În tratarea problemei s-a pornit de la fondul documentar preluat de la vechea istoriografie, subliniindu-se părțile pozitive și negative ale acesteia.

Sînt menționate cîteva din principalele lucrări ale istoriografiei bucureștene apărute pînă la 23 August 1944, ca apoi să fie trecute în revistă lucrările apărute în ultimii 20 de ani. Astfel, pentru îmbogățirea bazelor de documentare și a creării instrumentelor de lucru s-a procedat la cunoașterea cît mai amănunțită atît a izvoarelor arheologice, cît și a celor scrise. În acest scop au fost continuate, amplificate și desfășurate metodic săpăturile arheologice. Rezultatele deosebit de valoroase ale acestora au fost publicate în 3 volume de arheologie bucureșteană: „*București, rezultatele săpăturilor arheologice și ale cercetărilor arheologice din anul 1953*”, tipărit sub auspiciile Academiei R.P.R.; „*Bucureștii de odinioară*”, apărut în 1959 sub redacția prof. Ion Ionașcu și „*Cercetări arheologice în București*”, apărut în 1963 și întocmit aproape în exclusivitate de către cercetătorii Muzeului de istorie a orașului București. Un nou volum „*Cercetări arheologice în București*” în care vor fi publicate noi date privind problema formării poporului român și a genezei orașului București, așa cum rezultă din ultimele săpături de pe teritoriul Capitalei a apărut recent.

Privind publicarea izvoarelor scrise, în afară de volumul de documente feudale datorat prof. George Potra, a mai fost tipărit în 1960 de către un colectiv al muzeului un volum de documente privind perioada 1636—1848. Munca de cercetare științifică și-a găsit reflectarea în redactarea unor lucrări legate de dezvoltarea economică a orașului, cum ar fi evoluția meșteșugurilor, relațiile dintre oraș și așezările rurale din vecinătate, continua lărgire a pieții interne, dezvoltarea industriei în general și a industriei socialiste în special etc., tipărite în diferite reviste de specialitate.

În atenția cercetătorilor trecutului Capitala a stat lupta maselor populare împotriva exploataării sociale și a asuprii naționale. Cu astfel de teme au văzut lumina tiparului o serie de lucrări cum ar fi: *Răscoala seimenilor și dorobanților din București 1655*, de Paul I. Cernavodeanu; *Aspecte din lupta populației bucureștene împotriva regimului turco-fanariot* de Panait I. Panait; *Orașul București și răscoala poporului din 1821* de Ioana Panait; *Participarea maselor populare bucureștene la revoluția de la 1848* de Florian Georgescu; *Evocări — locuri și case din București legate de lupta P.C.R.* de Florian Georgescu și Alex. Cebuc etc.

Altă serie de lucrări se referă la istoria unor cartiere mai importante sau a unor probleme urbanistice și edilitare, urmărindu-se surprinderea aspectelor caracteristice de trecere de la orașul feudal la cel modern, de la Bucureștii orînduirii capitaliste la capitala patriei socialiste. „*Istoricul podului Mogoșoaiei*“ de Ștefan Ionescu; *Marele plan al orașului București întocmit de maiorul Borroczyn între 1844—1846* de Fl. Georgescu, ca și lucrarea lui P. Daiche — „*Aspecte din reconstrucția orașului București*“, își aduc aportul în studierea acestor probleme. La fel lucrarea întocmită de Alex. Cebuc — „*Din istoricul transporturilor de călători în orașul București*“, în afară de faptul că reflectă evoluția tehnică a mijloacelor de transport, scoate în evidență și progresele remarcabile obținute în această direcție în anii puterii populare. Avînd în vedere interesul din ce în ce mai mare al cititorilor pentru istoria orașului București, precum și numeroasele cercetări în acest domeniu, Muzeul de istorie a orașului București a luat inițiativa de a publica în volume anuale cele mai valoroase materiale privind istoria orașului nostru. Astfel a și fost publicat primul volum „*Materiale de istorie și muzeografie*“ la care și-au adus contribuția în afară de cercetătorii muzeului și numeroși alți specialiști de la alte institute de cercetare științifică și care cuprinde în afară de unele materiale de istorie și lucrări care valorifică experiența muzeistică și patrimoniul muzeal.

Aceste lucrări la care se mai adaugă și altele se alătură studiilor și articolelor întocmite de cercetători ai Academiei R.P.R. precum și de vechi și recunoscuți istoriografi bucureșteni.

În continuare a fost prezentat referatul „*Progresele arheologiei bucureștene după 23 August 1944*“ de către Margareta Constantiniu. Subliniind faptul că cercetările arheologice efectuate în Capitală în anii puterii populare dezvoltă o tradiție în această direcție, marcată de săpăturile lui D. V. Rosetti și ale altora — referatul amintește câteva din succesele remarcabile obținute de arheologia bucureșteană după 23 August 1944.

Sînt menționate astfel rezultatele săpăturilor recente întreprinse în diferite puncte din Capitală sau împrejurimi, pe baza cărora epoca pietrei șlefuite pe teritoriul orașului București a fost împinsă înapoi cu cca. 2000 de ani, au fost adîncite cunoștințele referitoare la epoca bronzului, au fost completate datele referitoare la sfîrșitul epocii bronzului și perioada finală a primei epoci a fierului și au fost aduse contribuții la studierea celei de a doua epoci a fierului (cultura geto-dacă).

În sfîrșit referentul subliniază succesele obținute în cercetarea perioadei de istorie feudală a orașului București. Săpăturile din sectorul Curtea Veche (Piața de Flori) care au dezvelit ruinele primului palat

domnesc din oraș și au cercetat resturi de cultură materială din sec. XV, aparținând nucleului vechiului târg feudal București, au fost completate cu săpăturile arheologice practicate la Tinganu, la Măicănești, Radu Vodă și Mihai Vodă.

În acest fel, în cei douăzeci de ani ce au trecut de la eliberarea țării, săpăturile arheologice — sporite ca intensitate și amploare — au adus contribuții importante la cercetarea trecutului primului oraș al țării.

Ultimul referat expus de către Maria Cantilli a avut ca titlu „Muzeul de istorie a orașului București, realizare a regimului democrat-popular”, ocupându-se în special de principalele succese pe care le-a obținut muzeul nostru de la inaugurare pînă astăzi.

Deschis la 23 ianuarie 1959 cu prilejul sărbătoririi a 100 de ani de la Unirea Țărilor Române și organizat pe principii cu totul deosebite de cele ale vechiului Muzeu Municipal — Muzeul de istorie a orașului București a înregistrat numeroase realizări menționate în referat.

De asemenea sînt arătate mijloacele folosite de salariații muzeului pentru realizarea celor două obiective de seamă: atragerea spre muzeu a unor categorii, cît mai numeroase și mai variate de vizitatori și răspîndirea în mase a unor cunoștințe cît mai cuprinzătoare.

Difuzarea de afișe, pliante, cărți poștale ilustrate, diafilme etc.; popularizarea prin presa locală și centrală, prin radioficare, radiodifuziune, cinematografe, televiziune, prin montare de panouri-anunț, în locuri de mare circulație și vitrine, cu imagini din muzeu precum și prin legături directe și permanente cu comitete sindicale, organizații P.M.R. sau U.T.M. din întreprinderi, instituții, cluburi, biblioteci, cămine culturale etc., au dat rezultate bune în munca de popularizare a muzeului.

De asemeni, expozițiile temporare organizate în diferite întreprinderi, instituții sau case de cultură, conferințele, lectoratele, simpoziioanele, serile de întrebări și răspunsuri etc., se numără și ele printre acțiunile de popularizare folosite de muzeu.

O contribuție importantă în activitatea educativă de masă, arăta referentul, a fost realizată și prin ghidajele organizate în colaborare cu O.N.T.-ul și secțiile de învățămînt, la locurile și casele de importanță istorică din Capitală, la marile obiective social-culturale ridicate în anii puterii populare.

Referatele prezentate de colectivul științific al Muzeului de istorie a orașului București — una din manifestările inițiate de muzeu în întîmpinarea celei de-a XX-a aniversări de la eliberarea patriei —, prin conținutul lor și-au atins scopul făcînd cunoscute succesele deosebite, obținute de poporul muncitor în ultimii 20 de ani.

